

8. Elokuvan dramaturginen kaava

Yleensä elokuva noudattelee tiettyä dramaturgista kaavaa, joka jaksottaa elokuvan sisällöllisiin osiin.

Alkusysäys aloittaa elokuvan. Se on kestoltaan lyhyt ja sen tehtävänä on lähinnä katsojan mielenkiinnon herättäminen. Yleensä alkusysäys on tapahtuma, joka tutustuttaa katsojan elokuvan teemaan ja maailmaan. Usein se myös esittelee elokuvan päähenkilön tilanteessa, jossa katsoja voi helposti samastua häneen.

Esittelyjaksossa henkilöihahmoja ja heidän välisiä suhteita tarkennetaan. Tässä vaiheessa annetaan lisää vinkkejä elokuvan mahdollisesta ristiriidasta tai konfliktitilanteesta. Jos alkusysäys ei vielä kertonut miljööstä, elokuvan tapahtumaympäristöstä ja aikakaudesta, esittelyjaksossa myös se paljastetaan.

Syventäminen antaa katsojalle lisää tietoa henkilöistä ja heidän käyttäytymisensä syistä. Syventämisen aikana katsoja pääsee sisälle henkilöihahmojen maailmaan, sekä pystyy ottamaan kantaa hahmojen tekoihin ja valintoihin.

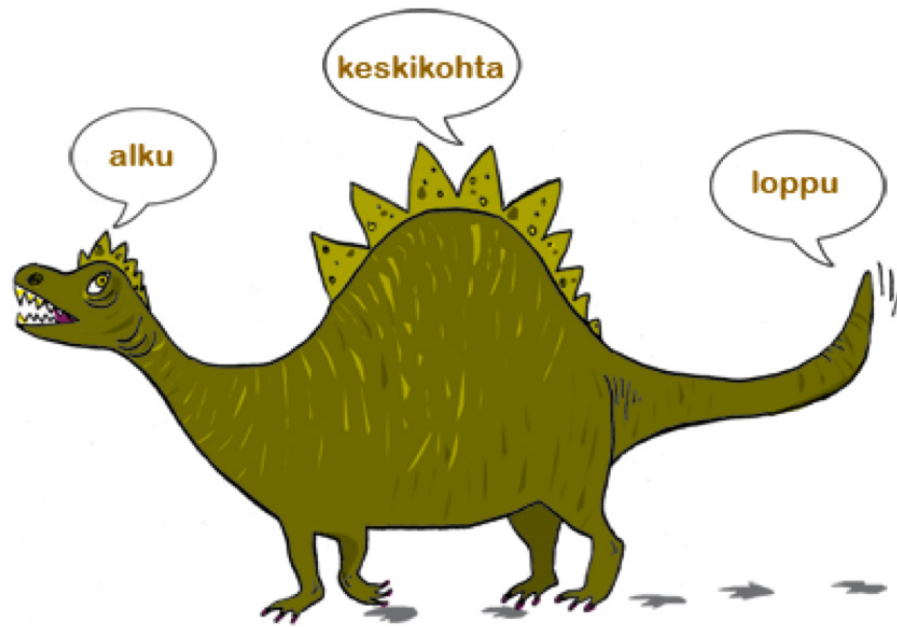
Ristiriitojen kärjistyminen. Elokuva perustuu yleensä ristiriitaan, esimerkiksi sopii vaikkapa klassinen hyvän ja pahan taistelu tai menetetyn rakkauden uudelleen löytäminen. Tarinan aikana rakennettu juonikuvio kärjistyy elokuvan loppupuolella, ja päähenkilön on taisteltava omien arvojen ja uskomustensa puolesta.

Ratkaisu on avainkohta, jossa selviää, ketkä saavat toisensa ja kuka voittaa. Saamme siis selville, kuinka elokuva päättyy.

Häivytyks kertoo katsojalle, mitä sitten tapahtui, ja miten päähenkilöt suhtautuvat tapahtuneeseen. Häivytyks antaa myös katsojalle aikaa koota ajatuksensa.

Alku, keskikohta ja loppu

Pienempien lasten kanssa draaman kaarta voi käsitellä vain muutaman käsitteen kautta. Dinosaurusaiheinen kuva toimii lasten kanssa hyvin draaman kaarta havainnollistavana visualisointina. Dinosaurusta tarkasteltaessa kannattaa kiinnittää huomio myös dinosauruksen hampaisiin. Ne ikään kuin pureutuvat katsojaan kiinni eli saavat katselijan huomion kiinnittymään elokuvan tarinaan. Alussa tapahtumat sysätään liikkeelle, keskikohdilla tapahtumat huipentuvat ja lopussa tilanteet ratkeavat ja tapahtumat saatetaan päätökseen.

Miten dramaturginen malli toimii tv-sarjoissa?

Television sarjaohjelmat perustuvat edellä esiteltyyn dramaturgiseen malliin, mutta sen rakenne on ”hajautettu”. Ristiriitatilanteita on useita, usein lomittain: kun yksi on ratkeamassa, uutta aletaan jo kehitellä. Usein ratkaisu näytetään vasta tulevissa jaksoissa, jolloin katsoja jää koukkuun, koska haluaa nähdä loppuratkaisun. Tällaisia sarjoja kutsutaan jatkuvajuonisiksi sarjoiksi. Toisaalta taas etsivä- ja rikossarjoissa jokaisella jaksolla on oma selkeä tarinansa, joka ratkeaa jakson lopussa.

tehtävä: Ennustakaa elokuvan loppu

Katsotaan elokuvasta alkusysäys ja esittelyjakso. Yleensä nämä vievät pitkästä elokuvasta korkeintaan puoli tuntia. Millaisia roolihahmoja elokuvassa on ja miten heidät on esitelty? Mitä arvelette tapahtuvan seuraavaksi? Millainen loppu elokuvassa on ja mistä vihjeistä sen voi päätellä? Mitä lajityyppiä elokuva edustaa ja mistä sen voi arvata? Katsotaan elokuva loppuun. Kuka osui päätelmissään oikeaan?

Tarvitsette elokuvan, johon teillä on esitysoikeudet sekä sopivat katselulaitteet. Mukaan kannattaa varata myös muistiinpanovälineet. Aikaa menee elokuvan keston verran sekä noin tunti keskusteluihin.